Luken asiantuntijalausunto

Asia: *HE 309/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta*

erikoistutkija Jorma Piironen
tutkija Päivi Eskelinen
tutkimusprofessori Jaakko Erkinaro
erikoistutkija Marja-Liisa Koljonen

© Luonnonvarakeskus

Luke
LUONNONVARAKESKUS

10 § Oikeus Ylä-Lapin kalastuslupaan

- Luke kannattaa ehdotettua muutosta, jolla mahdollistetaan Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kuntalaisten kalastus lohen ja taimenen nousualueilla kotikuntansa valtion vesialueilla
- Luvan voimassaoloaika (kausilupa) epäselvä > henkilön kotikunnan todentamiseksi ja kalastuksen säätelyn tueksi tehtävän lohikantojen arvioinnin näkökulmasta tulisi myöntää enintään vuodeksi kerrallaan
- Tärkeää, että MH:lle on varattu mahdollisuus säädellä kalastusta lohi- ja taimenkantojen tilan sekä asetettujen suojelutavoitteiden perusteella
- Luvan myöntämisen yhteydessä kaikkiin lupiin tulisi kirjata velvoite saaliiden tai saaliittomuuden ilmoittamisesta tiettyyn määräaikaan mennessä
- Tämä parantaa kantojen arvioinnissa tarvittavien saalistietojen ja siten myös kanta-arvioiden luotettavuutta

© Luonnonvarakeskus

Luke
LUONNONVARAKESKUS

119 § Menettämisseuraamuksen vaikutukset

- Työkalu puuttua tahalliseen kiellettyyn kalastukseen – pelote
- Yhteiskunta on panostanut merkittävästi uhanalaisten kalojen suojeluun ja elvyttämistoimenpiteisiin - menettämisseuraamusta tarvitaan erityisesti kohteissa, joissa on tehty paljon toimenpiteitä ja on toimivaa kalastuksen valvontaa
- Lainsäädäntö vaikuttaa - rasvaevällisten järvilohien rauhoitus 2016 on tuottanut nopeasti tuloksia
- Muillakin eliölajeilla on vastaavaa lainsäädäntöä

© Luonnonvarakeskus

Laittomasti pyydettyjen kalojen euromääräiset arvot

- Luken tehtävänä on ollut määrittää euromääräiset korvausarvot laittomasti pyydetyille kaloille laji- ja kantakohtaisesti, tarvittaessa ikäryhmittäin korvausjärjestelmän kehittämiseksi
- Alustava luonnos joulukuussa 2018, valmistuu keväällä 2019
- Pohjana Rauno Väisäsen (1996) kehittämä arvottamistapa ja laskentakaava:

  A = (U * S / K) * rahamääräkerroin

  – U = lajin uusiutumiskyky
  – S = lajin suojelutarve
  – K = lajin kannan koko

- Korvausarvojen määrittely perustuu kalalajin uhanalaisuuteen, uusiutumispotentiaaliin ja esiintymisalueen laajuuteen

© Luonnonvarakeskus

Euromääräisten arvojen laskentaperiaatteet

- **Arvo € = [(*uusiutumiskyky* eli sukukypsän kalan mediaani-paino + 10 * sukukypsyysikä) * (*uhanalaisuuskerroin) / (runsaus* eli log10 esiintymisalueen pinta-ala)] * (*Vuoksen vesistön nieriän suojelukustannus €)***

- Suojelutarvetta (uhanalaisuuskerroin) arvioidaan paitsi IUCN:n kriteerien mukaisesti (lajin valtakunnallinen uhanalaisuusluokka), myös ottamalla huomioon kalastuslain ja -asetuksien nojalla tehdyt rauhoitukset ja säätelymääräykset.
- Euromääräiset arvot sidotaan todellisiin toteutuneisiin säilyttämisen ja elvytystoimenpiteiden kustannuksiin, joita on voitu saada Vuoksen vesistöalueen nieriästä ja järvilohesta.
- Arvoissa huomioidaan myös muodot, ikävaiheet ja lajeja koskevat rauhoitukset.

© Luonnonvarakeskus

Järvilohen säilyttämisen kustannukset

Mitä kustannuksia otetaan mukaan?

- Lähtökohtaisesti kaikki suoraan järvilohikannan ylläpitoon ja säilyttämiseen kohdistettavat kustannukset:
- ✓ Emo- ja poikasviljely, mädintuotanto 2008-2012
- ✓ Sopimusviljely 2008-2012
- ✓ Velvoitteet, nykytila
- ✓ Elinympäristökustannukset 2014-2017

Järvilohen säilyttämisen kustannuserittely

toimenpide	kustannuspaikka	kustannukset €/v
emoviljely, mädintuotanto	Luke, Enonkoski	85913
sopimusviljely	Pielisjoki, Lieksanjoki, Ala-Koitajoki	113593
kalatalousvelvoitteet	Pielisjoki, Lieksanjoki	68566
elinympäristökunnostukset	Ala-Koitajoki, Lieksanjoki	175000
yhteensä		**443072**

Mitä yksi järvilohen kutukala maksaa?

- Pielisjoesta 2000-2016 keskimäärin 49 kutulohta/v
- Lieksanjoesta samana jaksona 10 kutulohta/v

- **443072€/v / 59 kutulohta**

➢ **yhden kutulohen kustannukset ovat 7510 €**

Kutunieriän kustannukset Länsi-Saimaalla

- Istukkaat 2002-2006 (sop.viljelyhinnat,) yhteensä (2.v 32 032 € + 1.v 13 305 €) **45 337 €**
- Pyyntikustannukset 2009-2012 , yhteensä 203 600 €
- Kokonaiskustannukset 248 937 €
- Kutupyynnissä saatiin yhteensä 52 kutuvalmista nieriää
- Näiden pohjalta yhden kutunieriän arvo **4 787 €**
- Nykyrahaan päivitettynä **5092 €**

- (Jos istukkaiden hintana Luken nykyhinnat, kutunieriän arvo:
  297 422 € / 52 kpl = **5720 €)**

© Luonnonvarakeskus

Vuoksen nieriän arvo - yhteenveto

- Erittäin vaikeaa säilytystoimenpiteitten kautta
- Sisältää paljon epävarmuutta nieriän elinkierron, emokalastojen uusimishankaluuksien ja säilytysviljelyn kustannusten puutteellisuuden takia
- Parhaiten perusteltavissa olevaksi tavaksi katsottiin Länsi-Saimaan istutuksiin ja kutunieriöiden pyyntiin perustuva arviointitapa

➢ **Nieriän arvona voidaan pitää 5100 €**

- **Tätä on käytetty saimaannieriän euromääräisenä korvaus-arvona ja tämän perusteella on, järvilohta lukuun ottamatta, laskettu myös muille kalalajeille ja niiden määritellyille yksilöille alustavat euromääräiset arvot yksilöittäin.**

© Luonnonvarakeskus

Yhteenveto esitetyistä muutoksista

- Ylä-Lapin kalastuslupaan esitetty muutos parantaa erityisesti paikallisten asukkaiden kalastusmahdollisuuksia. Ajantasaisten lupa- ja saalistietojen saaminen parantaa luotettavien kanta-arvioiden tekemistä ja palvelee kalastuslain tavoitetta tietoon perustuvasta kalavarojen käytöstä.
-
- Menettämisseuraamuksen lisääminen lakiin tehostaa kalastuksenvalvonnan toimivuutta ja parantaa mahdollisuuksia onnistua uhanalaisten ja taantuneiden kalakantojen suojelutoimissa.

© Luonnonvarakeskus

Kiitos!

Luke
LUONNONVARAKESKUS